

Motion till riksdagen 2025/26:3434

av Jan Riise m.fl. (MP)

Statlig närvaro i regioner och kommuner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningar för och konsekvenser av statlig närvaro i regioner och kommuner, bl.a. med avseende på jämställdhet, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka antalet servicecenter runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De senaste decennierna har statlig närvaro i regioner (tidigare län) och kommuner uppmärksamats på olika sätt. Redan för 50–60 år sedan diskuterades stora statliga satsningar i städer och kommuner för att bidra till att motverka utflyttning och arbetslöshet. Regionala stödområden inrättades, huvudsakligen i norra Sverige, för att genom olika former av stöd uppmuntra företag att starta eller fortsätta verksamheter där.

Som ett led i regionalpolitiken inrättades regionala utvecklingsfonder för att bidra till den regionala utvecklingen genom förmånliga lån och annan support till lokala mindre och medelstora företag.

Det började även diskuteras utlokalisering av statliga myndigheter till regionala centralorter, som Karlstad, Borlänge, Norrköping med flera, för att på så vis skapa arbetsplatser på orter som bedömdes ha både potential för och behov av utveckling. Vid den tiden utökades också antalet lärosäten i landet, med högskolor i städer som Skövde, Halmstad, Östersund och Kristianstad.

Närvaron av statliga verksamheter synes ha en positiv inverkan på jämställdheten mellan män och kvinnor på den regionala arbetsmarknaden. Löneskillnader över landet samvarierar med andelen statligt anställda; staten antas ha en mer jämställd lönestruktur, medan privata verksamheter har en mindre jämställd. Kommuner och regioner är däremellan.

Det har också visat sig att regioner med de lägsta andelarna statligt anställda utgörs av ett band över södra Sverige: från Halland via Jönköping och Kronoberg till Kalmar län.

De statliga servicecentren, som är verksamheter gemensamma för (vanligtvis) Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan, ibland även Migrationsverket, har byggts upp under de senaste åren. Avsikten var att bibehålla närvaro på orter med mindre underlag genom att samverka mellan flera myndigheter, för att på så vis kunna finnas kvar och bidra till att göra det enklare att bo och verka där man själv vill.

Olyckligtvis har flera av dem lagts ner under nuvarande regering. En återgång till ett större antal orter med servicecenter är angeläget av flera skäl, framför allt som stöd för regional och lokal utveckling, men också för att bidra till en ökad jämställdhet i regioner och kommuner.

Jan Riise (MP)

Mats Berglund (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Camilla Hansén (MP)

Nils Seye Larsen (MP)